Lietas Nr. A420225224
AA43-0286-26/2
ECLI:LV:ADAT:2026:0225.A420225224.11.S

Administratīvā apgabaltiesa

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2026.gada 25.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Una Mihailova,tiesneši Agris Dreimanis un Ilze Freimane,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu par Ārlietu ministrijas valsts sekretāra 2023.gada 10.novembra rīkojuma Nr.LV-591-pers atcelšanu, sakarā ar Ārlietu ministrijas apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 17.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ārlietu ministrijas atestācijas komisija (turpmāk – Atestācijas komisija) 2022.gada 13.oktobrī apstiprināja pieteicēju /Persona A/ Eiropas Komisijas Eiropas kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās Ģenerāldirektorāta (DG NEAR) Atbalsta grupas Ukrainai (*Support Group for Ukraine (SGUA)*; turpmāk – Atbalsta grupa Ukrainai) politiskā padomnieka *(Policy officer)* amatā Briselē, Beļģijas Karalistē.

Pieteicēja un Ārlietu ministrija 2022.gada 16.decembrī noslēdza līgumu Nr.SO 2022/2 (turpmāk – Līgums), ar kuru pieteicēja tika norīkota darbam Eiropas Komisijā no 2023.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim. Ar Ārlietu ministrijas valsts sekretāra 2022.gada 27.decembra rīkojumu Nr.LV-561-pers pieteicēja tika pārcelta padomnieces amatā Latvijas Republikas pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā un norīkota Atbalsta grupā Ukrainai padomnieka amatā Briselē, Beļģijas Karalistē, no 2023.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim. 2023.gada 1.janvārī pieteicēja uzsāka darbu Briselē, Beļģijas Karalistē, kā nacionālais eksperts Eiropas Komisijā.

2023.gada 5.septembrī pieteicēja informēja Ārlietu ministriju par savu grūtniecību un par to, ka saskaņā ar ārstu veiktajiem aprēķiniem dzemdību plānotais datums bija 2024.gada 18.janvāris. Vienlaikus pieteicēja informēja Ārlietu ministriju par to, ka pieteicēja plāno doties grūtniecības atvaļinājumā 2023.gada 10.novembrī.

Ārlietu ministrijas valsts sekretārs 2023.gada 10.novembrī izdeva rīkojumu Nr.LV-591-pers (turpmāk – pārsūdzētais lēmums), kas paredzēja no 2024.gada 1.janvāra pārcelt pieteicēju padomnieces amatā Ārlietu ministrijas centrālā aparāta struktūrvienībā "Amati diplomātiskās darbības nodrošināšanai" Rīgā.

Ārlietu ministrija 2023.gada 22.novembrī nosūtīja vēstuli Eiropas Komisijai, norādot, ka Ārlietu ministrija pieteicējas pozīcijā Atbalsta grupā Ukrainai vēlas nominēt citu kandidātu.

[2] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Pārsūdzētais lēmums aizskar pieteicējas tiesības uz īpašumu, jo pēc pārcelšanas uz Ārlietu ministrijas centrālo aparātu pieteicējas atalgojums tika būtiski samazināts. Lēmums kavē pieteicējas karjeras izaugsmi diplomātiskajā un konsulārajā dienestā, jo darba pieredze ārvalstīs ir īpaši svarīga diplomāta karjeras attīstībai.

[2.2] Lēmums pārkāpj diskriminācijas aizliegumu dzimuma dēļ, jo pieteicēja tika atsaukta no dienesta Eiropas Komisijā tikai tāpēc, ka pieteicējai bija iestājusies grūtniecība un pieteicēja izmantoja grūtniecības un maternitātes atvaļinājumu.

[2.3] Pārsūdzētais lēmums pārkāpj Valsts civildienesta likuma 37.panta trešo un septīto daļu.

[2.4] Ārlietu ministrija pārsūdzētajā lēmumā nav identificējusi pieteicējas pārcelšanas leģitīmu mērķi. Lēmumā nav atspoguļota pieteicējas pārcelšanas lietderība. Pārsūdzētajā lēmumā nav izvērtējuma par to, kas notiks ar pieteicējas darba vietu Eiropas Komisijā pieteicējas prombūtnes laikā.

[2.5] Pārcelšanas brīdī pieteicējai nebija iespējas pamest Beļģijas Karalisti un doties uz Latvju, jo šāda rīcība neilgu brīdi pirms gaidāmajām dzemdībām varētu apdraudēt pieteicējas un pieteicējas vēl nedzimušā bērna veselību un, iespējams, dzīvību.

[2.6] Ārlietu ministrija nav ņēmusi vērā virkni būtisku apstākļu, piemēram, vienošanos ar Eiropas Komisiju un Ārlietu ministrijas sākotnējo nodomu norīkot pieteicēju darbam Eiropas Komisijā uz diviem gadiem. Tāpat Ārlietu ministrija nav ņēmusi vērā Eiropas Komisijas vēlmi turpināt pieteicējas norīkojumu pēc pieteicējas grūtniecības un bērna kopšanas atvaļinājuma beigām.

[2.7] Pieteicēja lūdza tiesai atcelt pārsūdzēto lēmumu un atjaunot pieteicējas norīkojumu Atbalsta grupā Ukrainai vai nodrošināt pieteicējai līdzvērtīgu amatu.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 17.jūnija spriedumu pieteicējas pieteikums tika apmierināts. Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem motīviem.

[3.1] Tiesa pārbaudīja pārsūdzētā lēmuma pakļautību izvērtēšanai tiesā administratīvā procesa kārtībā.

[3.1.1] Atbilstoši administratīvo tiesu judikatūrai lēmums par valsts civildienesta ierēdņa amata maiņu, ja tiek saglabātas civildienesta attiecības, pats par sevi nav uzskatāms par tādu lēmumu, kas ietekmē īpaši pakļautas personas tiesisko statusu, bet gan ir iestādes iekšējs lēmums, ja vien tas būtiski neietekmē amatpersonas cilvēktiesības.

[3.1.2] Tiesa secināja, ka pieteicējas viedoklis nav bijis pienācīgi uzklausīts, līdz ar to ar pārsūdzēto lēmumu tika būtiski aizskartas pieteicējas Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 95.pantā garantētās tiesības uz cieņas aizsardzību.

[3.1.3] Tiesas ieskatā pieteicējas atlīdzības samazinājums pēc pārcelšanas ir bijis tik ievērojams, ka tajā ir saskatāms būtisks cilvēktiesību aizskārums. Līdz ar to tiesa secināja, ka ar pārsūdzēto lēmumu tika būtiski aizskartas pieteicējas Satversmes 105.pantā garantētās tiesības uz īpašumu.

[3.1.4] Tiesa konstatēja, ka pārcelšanas brīdī pieteicēja atradās Briselē, Beļģijas Karalistē, viņas mēnešalga un sociālās garantijas tika ievērojami samazinātas, un viņai nebija iespēju atgriezties Latvijā. Jebkuram saprātīgam novērotājam ir skaidrs, ka šāda situācija varēja radīt lielu emocionālu pārdzīvojumu gan sievietei, kura ir bērna gaidībās, gan viņas ģimenei. Tiesa secināja, ka ar pārsūdzēto lēmumu tika būtiski aizskartas pieteicējas Satversmes 96.pantā garantētās tiesības uz privāto dzīvi.

[3.1.5] Tiesa secināja, ka ar pārsūdzēto lēmumu tika būtiski aizskartas pieteicējas tiesības uz cieņas aizsardzību, tiesības uz īpašumu, kā arī tiesības uz privāto dzīvi. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums ir administratīvais akts un tas ir pakļauts administratīvās tiesas kontrolei.

[3.2] Tiesa secināja, lai izvērtētu, vai pieteicējas cilvēktiesību aizskārums ir bijis nepamatots, ir jāizvērtē Ārlietu ministrijas rīcības atbilstība tiesību normām. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 7.pantā nostiprināto tiesiskuma principu iestādes rīcībai ir jāatbilst tiesību normām un iestādei jādarbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros, turklāt iestāde savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.

[3.2.1] Ņemot vērā to, ka normatīvais regulējums paredz iestādei rīcības brīvību, pārceļot ierēdni citā amatā, bet pieteicējai ir tiesības prasīt, lai iestāde izmanto savu rīcības brīvību nekļūdīgi, tiesai ir kompetence pārbaudīt, vai Ārlietu ministrija, izmantojot savu rīcības brīvību, ir rīkojusies tiesiski.

[3.2.2] Tiesa secināja, ka Ārlietu ministrijas argumenti ir tik vispārīgi, ka tie neļauj pārliecināties par konkrētiem apsvērumiem, kas tika ņemti vērā, lemjot par pieteicējas pārcelšanu.

[3.2.3] Lai objektīvi un vispusīgi izvērtētu pieteicējas pārcelšanas pamatotību, tiesa pieprasīja Ārlietu ministrijai iesniegt tiesai dokumentus par lietderīguma izvērtējumu, tomēr tiesa vērsa uzmanību uz to, ka neviens no Ārlietu ministrijas iesniegtajiem lietā esošajiem dokumentiem nesatur informāciju par pieteicējas pārcelšanas pamatotības un lietderības izvērtējumu.

[3.2.4] Tiesa secināja, ka Ārlietu ministrija pārsūdzētā lēmuma izdošanas procesā nav veikusi pieteicējas pārcelšanas nepieciešamības un lietderības izvērtējumu, tādejādi pārkāpjot Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmajā daļā noteikto iestādes darbības ietvaru.

[3.3] Tiesa konstatēja, ka no Ārlietu ministrijas sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka lietderības apsvērumiem konkrētajā lietā nav izšķirošas nozīmes, jo pieteicējas norīkojums bija terminēts un pieteicējai nebija tiesību paļauties uz norīkojuma turpināšanos pēc 2023.gada 31.decembra.

[3.3.1] Tiesa no lietā esošajiem pierādījumiem secināja, ka Ārlietu ministrijas sākotnējais mērķis bija norīkot pieteicēju dienestam Atbalsta grupā Ukrainai vismaz uz diviem gadiem, proti, līdz 2024.gada 31.decembrim. Lietā ir Ārlietu ministrijas 2022.gada 7.novembra vēstule, kurā tā apstiprināja, ka pieteicējas norīkojums sāksies 2023.gada 1.janvārī un turpināsies līdz 2024.gada 31.decembrim ar iespēju to pagarināt.

[3.3.2] Tiesa nepiekrita Ārlietu ministrijas argumentam par to, ka pieteicējai nebija tiesību paļauties uz norīkojuma turpināšanos pēc 2023.gada 31.decembra un ministrijai nebija jāizdara lietderības apsvērumi attiecībā uz pieteicējas pārcelšanu. Līguma darbības termiņš vien nevar kalpot par pamatu pieteicējas norīkojuma neturpināšanai. Lietā nav strīda par to, ka Līgums sākotnēji bija noslēgts uz vienu gadu, tomēr Ārlietu ministrijai nebija šķēršļu pagarināt Līguma darbības termiņu, attiecīgi pagarinot pieteicējas norīkojumu Atbalsta grupā Ukrainai.

[3.3.3] Tiesa uzskatīja, ka pieteicējas pārcelšana būtu pieļaujama, ja tiktu konstatēts kāds no Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmajā daļā noteiktajiem ierēdņa pārcelšanas iemesliem, proti, lai nodrošinātu labu pārvaldību, it sevišķi civildienesta uzdevumu efektīvu izpildi un sabiedrības uzticību civildienestam, kā arī veicinātu ierēdņa kvalifikācijas izaugsmi. Tiesa pārbaudīja, vai ar pieteicējas pārcelšanu varēja tikt sasniegts kāds no šiem mērķiem, un nekonstatēja pieteicējas pārcelšanas leģitīmo mērķi.

[3.4] Ārlietu ministrija norādīja, ka pieteicējas pārcelšana bija saistīta ar finansējuma trūkumu Latvijas eksperta norīkojuma turpināšanai.

[3.4.1] Tiesa norādīja, ka ne pārsūdzētajā lēmumā, ne Līgumā, ne citos lietā esošajos dokumentos nav ietverta informācija, kas varētu tieši vai netieši norādīt uz finansējuma trūkumu kā pieteicējas pārcelšanas iemeslu. Ja pieteicējas pārcelšanas iemesls būtu bijis saistīts ar finansējuma trūkumu, tiesas ieskatā, šis arguments būtu minēts iepriekšējās procesa stadijās, tostarp sniedzot paskaidrojumus tiesai. Tomēr Ārlietu ministrijas arguments par finansējuma trūkumu tika izteikts tikai tiesas sēdē, kas mazina tā ticamību.

[3.4.2] Tiesa iepazinās ar publiski pieejamo informāciju un secināja, ka norīkojuma atsākšana 2024.gada aprīlī ir skaidrojama ar pašas Ārlietu ministrijas lēmumu, nevis ar finansējuma trūkumu. Lietā nav pierādījumu, kas apstiprinātu Ārlietu ministrijas argumentu par pieteicējas pārcelšanas saistību ar finansējuma trūkumu. Turklāt, kā jau tiesa norādīja, īsi pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas 2023.gada 22.novembrī Ārlietu ministrija nosūtīja vēstuli Eiropas Komisijai, norādot, ka Ārlietu ministrija pieteicējas pozīcijā Atbalsta grupā Ukrainai vēlas nominēt jaunu kandidātu.

[3.4.3] Tiesa nesaskatīja nevienu no Valsts civildienesta 37.panta pirmajā daļā minētajiem mērķiem, kuru sasniegšanai pieteicēja tika pārcelta uz Ārlietu ministrijas centrālo aparātu. Līdz ar to tiesa secināja, ka Ārlietu

ministrija ir nepareizi izmantojusi tai piešķirto rīcības brīvību, jo nav veikusi pieteicējas pārcelšanas nepieciešamības un lietderības izvērtējumu, tādējādi pārkāpjot Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmajā daļā noteikto iestādes darbības ietvaru.

[3.5] Vērtējot pārsūdzētā lēmuma atbilstību tiesību normām, tiesa uzskatīja par būtisku pārbaudīt pieteicējas argumentu par diskriminācijas aizlieguma principa pārkāpšanu tā izdošanas procesā. No lietas materiāliem nav konstatējams pieteicējas pārcelšanas leģitīmais mērķis, Ārlietu ministrija nav veikusi pieteicējas pārcelšanas lietderības izvērtējumu. Bez ievērības nevar atstāt faktu, ka Ārlietu ministrijai nebija mērķa pārtraukt Latvijas eksperta norīkojumu Atbalsta grupā Ukrainai, jo pieteicējas vietā tika norīkots cits eksperts. Turklāt lietas materiāli liecina par to, ka pieteicējas norīkojums sākotnēji bija plānots līdz 2024.gada 31.decembrim ar iespēju to pagarināt vēl uz diviem gadiem. Eiropas Komisija augstu vērtēja pieteicējas profesionālo ieguldījumu Atbalsta grupā Ukrainai, par ko bija informēta arī Ārlietu ministrija. Šādos apstākļos nav saskatāms neviens saprātīgs iemesls pieteicējas pārcelšanai uz Latviju, un lietas apstākļi liecina par to, ka pieteicējas pārcelšanas iemesls bija viņas grūtniecība. Tiesa secināja, ka pieteicēja tika pārcelta uz Latviju tādēļ, ka viņai bija iestājusies grūtniecība. Līdz ar to ar pārsūdzēto lēmumu ir pārkāpts vienlīdzības princips un no tā izrietošais diskriminācijas aizlieguma princips.

[3.6] Tiesa atzina, ka no neattaisnotas nevienlīdzības konstatējuma automātiski izriet tās prettiesiskums. Viss spriedumā minētais kopsakarā ir pamats tiesas secinājumam, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par prettiesisku un atceļamu.

[3.7] Ievērojot, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīts par prettiesisku un atceļamu, tiesai saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 253.panta otro daļu ir jālemj par rīkojuma izpildes seku novēršanu. Tiesa atzina, ka Ārlietu ministrijai ir uzdodams nodrošināt pieteicējai amatu, kas ir līdzvērtīgs pieteicējas amatam Atbalsta grupā Ukrainai. Ievērojot pieteicējai nodarītā kaitējuma raksturu, Ārlietu ministrijai ir uzdodams prioritāri izvērtēt un iespēju robežās nodrošināt pieteicējai diplomātisko amatu ar dienesta vietu Briselē, Beļģijas Karalistē.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2025.gada 17.jūnija spriedumu Ārlietu ministrija iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem motīviem.

[4.1] Tiesa kļūdaini interpretējusi piemērojamās tiesību normas, ignorējot Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumā paredzēto dienesta specifiku un aprobežojoties tikai ar Valsts civildienesta likuma vispārējo regulējumu.

[4.2] Dienests Ārlietu ministrijas strūktūrvienībās ir terminēts, līdz ar to neviens diplomāts nevar paļauties, ka pārcelšana no Ārlietu ministrijas centrālā aparāta uz citu struktūrvienību būs uz nenoteiktu laiku. Pieteicēja ar pārsūdzēto lēmumu netika atsaukta no norīkojuma Atbalsta grupā Ukrainai, bet, izbeidzoties Līguma darbības termiņam, pieteicēja tika pārcelta dienestā uz Ārlietu ministrijas centrālo aparātu. Pieteicējai tika nodrošinātas tiesības pēc atgriešanās no dienesta Eiropas Komisijā ieņemt iepriekšējo amatu.

[4.3] Attiecībā uz pieteicējas argumentu par Ārlietu ministrijas 2022.gada 7.novembra vēstuli Eiropas Komisijai par to, ka pieteicēja tiks norīkota Atbalsta grupā Ukrainai līdz 2024.gada 31.decembrim, Ārlietu ministrija norāda, ka šādai vēstulei nav izšķirošas nozīmes konkrētajā lietā, jo šī vēstule nerada tiesiskas sekas.

[4.4] No Valsts civildienesta likuma 37.panta izriet, ka pārcelšanai nav nepieciešama ierēdņa piekrišana.

[4.5] Par pieteicējas viedokļa uzklausīšanu Ārlietu ministrija norāda, ka ministrijai bija zināms pieteicējas viedoklis par pārcelšanu uz Ārlietu ministrijas centrālo aparātu, jo gan sarakste, gan telefoniskā komunikācija bija notikusi pirms pārsūdzētā lēmuma izdošanas.

[4.6] Nav pamatots tiesas arguments, ka pārsūdzētais lēmums ietekmēja pieteicējas pamattiesības. Tas ir iestādes iekšējs lēmums un tas nav administratīvais akts Administratīvā procesa likuma izpratnē.

[5] Pieteicēja paskaidrojumā par Ārlietu ministrijas apelācijas sūdzību to neatzina, norādot turpmāk minētos argumentus.

[5.1] Tiesa ir pareizi secinājusi, ka, neskatoties uz Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumā paredzēto dienesta specifiku, Ārlietu ministrija nav atbrīvota no pienākuma ievērot tādas konstitucionāla ranga tiesību normas kā

diskriminācijas aizlieguma princips.

[5.2] Ārlietu ministrija norāda, ka jebkādu atšķirīgu attieksmi dzimuma dēļ iespējams pamatot, ja tam ir objektīvs, leģitīms un samērīgs mērķis, tomēr ministrija nav sniegusi skaidrojumu, kāds pieteicējas gadījumā ir bijis attaisnojums pieteicējas diskriminācijai pēc dzimuma.

Motīvu daļa

[6] Pieteicēja vērsās administratīvajā tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu un lūdza atjaunot viņu amatā, kuru pieteicēja pildīja pirms pārsūdzētā lēmuma izdošanas.

Lietas izskatīšanas laikā pieteicēja ar Ārlietu ministriju izbeidza civildienesta attiecības.

Pieteicēja, atsaucoties uz apstākli, ka viņa ir ieskaitīta Ārlietu ministrijas rezervē, un uz Diplomātiskā un konsulārā dienesta likuma 15.panta sesto daļu, uzskata, ka pēc pārsūdzētā lēmuma atcelšanas viņa var tikt atjaunota amatā.

Ārlietu ministrija paskaidroja, ka pieteicējas atrašanās Ārlietu ministrijas rezervē nekādā veidā neietekmē valsts civildienesta attiecību izbeigšanās juridisko statusu – tās izbeidzas tieši tādā pašā veidā neatkarīgi no tā, vai persona tiek vai netiek iekļauta Ārlietu ministrijas rezervē.

Diplomātiskā un konsulārā dienesta likuma 16.panta pirmā daļa paredz, ka valsts civildienesta attiecības diplomātiskajā un konsulārajā dienestā izbeidzas Valsts civildienesta likumā paredzētajos gadījumos, tostarp valsts civildienesta attiecības izbeidzas pēc paša vēlēšanās.

Ar Ārlietu ministrijas valsts sekretāra 2025.gada 14.oktobra rīkojumu
Nr.LV-554-pers ar pieteicēju tika izbeigtas valsts civildienesta attiecības pēc pieteicējas pašas vēlēšanās.

Atbilstoši Diplomātiskā un konsulārā dienesta likuma 15.panta sestajai daļai Ārlietu ministrijas rezervē var ieskaitīt diplomātus, ar kuriem ir izbeigtas civildienesta attiecības diplomātiskajā un konsulārajā dienestā un kuri nav ieskaitīti Ārlietu ministrijas pārziņā. Šajā gadījumā personai saglabājas tiesības atjaunot piešķirto diplomātisko rangu pēc iecelšanas atbilstīgā amatā. Diplomāti, kuri ir ieskaitīti Ārlietu ministrijas rezervē, var pretendēt uz vakantajām amata vietām Ārlietu ministrijas rīkotajos konkursos.

No minētajām tiesību normām apgabaltiesa secina, ka rezervē ieskaita tos diplomātus, ar kuriem ir izbeigtas civildienesta attiecības. Savukārt civildienesta attiecību izbeigšana nozīmē to, ka ierēdnis dienestu ir beidzis un tas var uzsākt jaunas dienesta vai darba attiecības. Apgabaltiesa uzskata, ka apstāklis, ka diplomāts tiek vai netiek ieskaitīts rezervē, neietekmē apstākli, ka ierēdnis pēc dienesta attiecību izbeigšanās vairs neatrodas dienesta attiecībās ar Ārlietu ministriju. Atrašanās rezervē piešķir noteiktas priekšrocības, ja persona izlemtu pretendēt uz amatu Ārlietu ministrijā atkārtoti.

Tā kā šajā lietā ir pārsūdzēts Ārlietu ministrijas lēmums par pieteicējas pārcelšanu, bet civildienesta attiecību izbeigšana notika pēc pieteicējas iniciatīvas, apgabaltiesa uzskata, ka tiesas konstatējums, ka pieteicējas pārcelšana nebija tiesiska, nevarētu būt pamats pieteicējas atjaunošanai civildienestā.

Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas prasījums viņu atjaunot amatā šobrīd nav iespējams. Tāpēc apgabaltiesa vērtē pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu.

[7] Apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa ir pareizi novērtējusi lietas apstākļus, pareizi piemērojusi tiesību normas un tiesību principus. Pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka pieteicējas atlīdzības samazinājums pēc pārcelšanas ir bijis tik ievērojams, ka tajā ir saskatāms būtisks cilvēktiesību aizskārums, ka ar pārsūdzēto lēmumu tika būtiski aizskartas pieteicējas Satversmes 96.pantā garantētās tiesības uz privāto dzīvi, ka Ārlietu ministrija pārsūdzētā lēmuma izdošanas procesā nav veikusi pieteicējas pārcelšanas nepieciešamības un lietderības izvērtējumu. Pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka pieteicēja ir bijusi pakļauta nevienlīdzīgai attieksmei dzimuma dēļ, jo, beidzoties Līgumā noteiktajam norīkojuma termiņam, Ārlietu ministrijai bija jālemj par pieteicējas norīkojuma pagarināšanu, taču, ņemot vērā to, ka pieteicējai bija iestājusies grūtniecība, Ārlietu

ministrija pieņēma lēmumu nepagarināt pieteicējas norīkojumu un pārcelt pieteicēju dienestā uz Ārlietu ministrijas centrālo aparātu.

Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, izvērstāku argumentu izklāstu nenorādot. Administratīvā apgabaltiesa atkārtoti nenorāda motivāciju to apelācijas sūdzībā minēto argumentu noraidīšanai, kuru noraidīšanai ir sniegta motivācija pirmās instances tiesas spriedumā. Papildus apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[8] Attiecībā uz Ārlietu ministrijas iebildumiem, ka pārsūdzētais lēmums neietekmē pieteicējas pamattiesības, apgabaltiesa norāda, ka apstāklis, ka Beļģijas Karalistē Līguma darbības laikā dzīvoja pieteicējas ģimene, tostarp pieteicējas trīs gadus vecs bērns, ka pieteicējas laulātā darba vieta un dzīvesvieta ir Briselē, Beļģijas Karalistē, turklāt pieteicējas trīs gadus vecais bērns bija uzsācis mācības izglītības iestādē Briselē kā arī apstāklis, ka pieteicēja pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā bija grūtniecības pēdējā trimestrī, paši par sevi norāda uz pieteicējas privātās dzīves aizskārumu. Izvērtējot pamattiesību aizskārumu, ņem vērā nevis to, vai šīs tiesības faktiski tika aizskartas tiesiski vai prettiesiski, bet to, vai konkrētais lēmums tās varēja aizskart. Arī Valsts civildienesta likuma 37.panta septītā daļa aizsargā šādu ģimeņu tiesības uz privāto dzīvi, paredzot, ka ierēdņus, kuriem ir bērni līdz triju gadu vecumam, un grūtnieces nav atļauts pārcelt uz citu apdzīvotu vietu bez viņu piekrišanas

Apgabaltiesa uzskata, ka minētais apstāklis ir pietiekams, lai secinātu, ka pārcelšana ietekmēja pieteicējas tiesības uz privāto dzīvi un attiecīgi pārsūdzētais lēmums, lai gan tas ir iestādes iekšējais lēmums, ir pārsūdzams tiesā kā administratīvais akts.

[9] Ārlietu ministrija apelācijas sūdzībā norādīja, ka diplomāts, uzsākot savu dienestu, apzinās, ka viņš nav piesaistīts konkrētam amatam vai amata vietai ārvalstīs, jo dienesta funkcija ir balstīta uz valsts, kā arī tās valstspiederīgo interešu aizsardzību ārvalstīs; diplomātam jārēķinās, ka viņu var atsaukt no dienesta ārvalstī jebkurā brīdī; diplomātam nav subjektīvu tiesību uz konkrētu amata vietu pārstāvniecībā pārcelšanas rezultātā vai starptautiskajā organizācijā norīkojuma rezultātā, tādēļ, pārcelšanas vai norīkojuma rezultātā ieņemot amata vietu pārstāvniecībā vai starptautiskajā organizācijā, diplomātam nerodas jaunas tiesības uz šo amatu vietu, bet saglabājas tiesības uz dienestu kopumā.

Apgabaltiesa uzskata, ka Ārlietu ministrijas argumenti būtībā ir pareizi. Tomēr šajā lietā, kā jau to pamatoti norādīja pirmās instances tiesa, neviens no Ārlietu ministrijas iesniegtajiem lietā esošajiem dokumentiem nesatur informāciju par pieteicējas pārcelšanas pamatotības un lietderības izvērtējumu.

Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 26.februāra spriedumā Nr.SKA-236/2010, lieta Nr.A42589906, atzīts, ka personas nodarbinātības, tostarp civildienesta attiecības, ja tās ir nodibinātas uz noteiktu laiku, izbeidzas ar dienu, kad izbeidzas attiecīgais termiņš. Šādā gadījumā nav nepieciešams ne personas, ne iestādes uzteikums, jo tiesisko attiecību patstāvīgs izbeigšanās pamats ir termiņa izbeigšanās.

Pēc analoģijas vērtējot pieteicējas pārcelšanu uz laiku dienesta Eiropas Savienības institūcijā, apgabaltiesa secina, ka Līguma termiņa izbeigšanās būtu uzskatāma par patstāvīgu pamatu pieteicējas pārcelšanai uz Latviju. Tomēr, kā pamatoti konstatēja pirmās instances tiesa, pieteicējai ar augstu ticamības pakāpi, tostarp Eiropas Komisijas Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorāta 2022.gada 27.oktobra vēstuli, kurā norādīts, ka Komisija vēlas, lai norīkojums sāktos 2023.gada 1.janvārī uz diviem gadiem ar iespēju to pagarināt līdz četriem gadiem, tika sniegts apsolījums, ka viņa dienestu Eiropas Savienības institūcijā varētu pildīt vismaz divus gadus.

Attiecībā uz Ārlietu ministrijas iebildumiem, ka pirmās instances tiesa ir piešķīrusi lielāku ticamību sarakstei ar Eiropas Komisiju nekā Līgumam, apgabaltiesa norāda, ka pirmās instances tiesa vērtēja pierādījumus kopumā. Lai gan Ārlietu ministrija norādīja, ka tās 2022.gada 7.novembra vēstulei Eiropas Komisijai par to, ka pieteicēja tiks norīkota Atbalsta grupā Ukrainai līdz 2024.gada 31.decembrim, nav izšķirošas nozīmes konkrētajā lietā, jo šī vēstule nerada tiesiskas sekas, apgabaltiesa uzskata, ka minētā vēstule pauž ministrijas skaidru nodomu pieteicējas norīkojumu noteikt uz diviem gadiem. Pieteicēja kopsakarā ar Eiropas Komisijas vēstuli to varēja uzskatīt par ministrijas plānoto risinājumu attiecībā uz viņas dienestu konkrētajā amatā uz diviem gadiem.

[10] Ņemot vērā Eiropas Komisijas Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorāta 2023.gada 17.novembra vēstulē norādīto, ka /Persona A/ ir pierādījusi, ka ir lieliska kolēģe, kas sniedz būtisku ieguldījumu Ukrainas dienesta uzdevumos, un tā būtu atzinīgi vērtējusi viņas atbalsta turpināšanu pēc atgriešanās no grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma uz atlikušo sākotnēji saskaņotā norīkojuma laiku, apgabaltiesa secina, ka pieteicēja dienestu veikusi labi.

Ārlietu ministrija 2023.gada 22.novembra vēstulē Eiropas Komisijas Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorātam norādīja, ka ministrijas noslēgtais līgums ar Kristīni /Persona A/ kā norīkoto nacionālo eksperti beigsies 2023.gada 31.decembrī un netiks atjaunots, bet ministrija piekrīt Eiropas Komisijas viedoklim, ka atbalsta turpināšana Ukrainai ir galvenā prioritāte un vēlas turpināt sadarbību ar Eiropas Komisiju minētā mērķa sasniegšanai, kā arī turpināt nacionālo ekspertu norīkošanu uz DG NEAR Ukrainas dienestu, tāpēc ministrija vēlas izvirzīt jaunu kandidātu amatam DG NEAR Ukrainas dienestā /Persona D/.

Apgabaltiesas ieskatā minētais apstiprina to, ka pieteicējai bija pamats uzskatīt, ka viņas dienests Eiropas Savienības institūcijā varētu tikt pagarināts vismaz līdz diviem gadiem. Arī pieteicējas ieguldījums tika novērtēts atzinīgi. Savukārt Ārlietu ministrija nebija norādījusi uz dienesta nepieciešamība pieteicēju pārcelt uz Latviju, jo Līgumā paredzēto dienesta pienākumu izpilde pēc 2023.gada 31.decembra nebija nepieciešama, un viņas vietā izvirzīja jaunu kandidāti.

Situācijā, kad pieteicēja bija informējusi Ārlietu ministrija par savu grūtniecību, neesot pienācīgam Ārlietu ministrijas pamatojumam pieteicējas pārcelšanai uz citu dienesta vietu, apgabaltiesai rodas pārliecība, ka pārcelšanas iemesls ir tieši pieteicējas grūtniecība. Savukārt minētais ir pamats secinājumam, ka pieteicējas pārcelšana ir notikusi, pārkāpjot Valsts civildienesta likuma 37.pantā noteikto iestādes darbības ietvaru, neizdarot lietderības apsvērumus un pārkāpjot diskriminācijas aizlieguma principu, kā to pamatoti atzina pirmās instances tiesa.

[11] Ārlietu ministrija apelācijas sūdzības iebildusi pret to, ka pieteicējas norīkojuma uz vienu gadu pamatā bija šī mērķa īstenošanai piešķirtais valsts budžeta finansējums Ārlietu ministrijas budžetā, ka Līgums jau sākotnēji, pamatojoties uz Ārlietu ministrijai pieejamajiem budžeta līdzekļiem un vēl pirms informācijas par pieteicējas grūtniecību, bija noslēgts tikai uz vienu gadu un ka Ārlietu ministrijas rīcībā nav iespējams konstatēt atšķirīgu attieksmi, vēl jo vairāk – diskrimināciju.

Apgabaltiesa uzskata, ka Ārlietu ministrijas 2023.gada 22.novembra vēstulē Eiropas Komisijas Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorātam norādītais uz to, ka ministrijas vēlas turpināt sadarbību ar Eiropas Komisiju un turpināt nacionālo ekspertu norīkošanu uz DG NEAR Ukrainas dienestu, apliecina, ka Ārlietu ministrija 2023.gada novembrī nebija konstatējusi šķēršļus nacionālo ekspertu norīkošanai uz DG NEAR Ukrainas dienestu. Tāpēc apgabaltiesa neatzīst par pamatotiem Ārlietu ministrijas argumentus, ka 2023.gada 10.novembrī pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā ministrija bija nolēmusi pārtraukt dalību Atbalsta grupā Ukrainai un nenorīkot nacionālo ekspertu finansējuma trūkuma dēļ.

Vienlaikus apgabaltiesa norāda, ka arī situācijā, ja nepieciešamie valsts budžeta līdzekļi Ārlietu ministrijai konkrētajam mērķim vēl nebija piešķirti un nebija pilnas skaidrības par brīdi, kad būs iespējams turpināt darbu Atbalsta grupā Ukrainai, Ārlietu ministrijai bija iespēja vienoties ar pieteicēju par dienesta turpināšanu Eiropas Savienības institūcijā pēc finansējuma saņemšanas un pieteicējas bērna kopšanas atvaļinājuma beigām. Tomēr Ārlietu ministrija uzreiz nolēma norīkot citu pārstāvi. Apgabaltiesa konstatē, ka Ārlietu ministrija nevienā dokumentā vai vēstulē pieteicējai vai vēstulē Eiropas Savienības institūcijai nav norādījusi uz to, ka šķērslis pieteicējas dienesta turpināšanai Atbalsta grupā Ukrainai ir finansējuma trūkums. Līdz ar to situācijā, kad Ārlietu ministrija bez papildu paskaidrojumiem personas, kura dodas dzemdību atvaļinājumā, vietā nozīmē citu personu, jebkurai personai rastos pamatotas aizdomas, ka iestāde no amata ir atcēlusi personu, kurai ir iestājusies grūtniecība. Šādos apstākļos arī Eiropas Savienības institūcijai, kura bija gatava turpināt darbu ar pieteicēju pēc bērna kopšanas atvaļinājuma beigām, varēja rasties iespaids, ka Latvija pieļauj diskriminācijas aizliegumu dzimuma dēļ. Tādējādi Ārlietu ministrija būtībā ir diskreditējusi Latviju, norādot, ka valsts dienestā tiek diskriminētas personas dzimuma dēļ.

[12] Ārlietu ministrija uzskata, ka pirmās instances tiesai bija pienākums pārbaudīt pieteicējas pārstāvja iesniegtā 2023.gada 19.septembra telefonsarunas audioieraksta attiecināmību un pieļaujamību, jo audioieraksts veikts bez Ārlietu ministrijas darbinieka piekrišanas.

Tiesas sēdē pirmās instances tiesā lietai tika pievienota 2023.gada 19.septembra pieteicējas un Ārlietu ministrijas Cilvēkresursu plānošanas un attīstības nodaļas vadītājas /Persona C/ telefonsarunas audioieraksts. No audioieraksta pirmās instances tiesa secināja, ka pieteicējas pārcelšana uz Ārlietu ministrijas centrālo aparātu bija saistīta ar pieteicējas grūtniecību, jo /Persona C/, atbildot uz pieteicējas jautājumu par to, vai pastāv iespēja nepārtraukt pieteicējas norīkojumu, telefonsarunas laikā nepārprotami norādīja, ka tādas iespējas nav, jo sieviete, kurai ir iestājusies grūtniecība, vienmēr tiek atsaukta atpakaļ uz Latviju. Norīkojums tiek pārtraukts datumā, kad sievietei ir izsniegta darbnespējas lapa.

Apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa konkrētā pierādījuma pieļaujamību un attiecināmību ir novērtējusi, šo pierādījumu pievienojot lietai.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā atzīts, ka, kaut arī nav iespējams sniegt izsmeļošu privātās dzīves definīciju, tomēr tajā ir iekļauta arī personas dzīve gan darbā, gan ārpus tā. Tieši darba tiesisko attiecību ietvaros lielākajai daļai cilvēku ir iespēja veidot un attīstīt attiecības ar citiem cilvēkiem. Ne vienmēr ir iespējams nošķirt, kuras no personas darbībām ir profesionālās darbības sastāvdaļa un kuras nav. Tādēļ tiesības uz privāto dzīvi attiecināmas arī personas darba tiesiskajām attiecībām (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1992.gada 16.decembra spriedums lietā Nīmits pret Vāciju, iesniegums Nr.13710/88, 29.punkts; Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2000.gada 16.februāra spriedums lietā Amans pret Šveici, iesniegums Nr.27798/95, 65.punkts*).

Apgabaltiesa no 2023.gada 19.septembra telefonsarunas audioieraksta nekonstatē, ka pieteicēja sarunā ar Ārlietu ministrijas amatpersonu būtu risinājusi minētās amatpersonas privātās dzīves jautājumus. Turklāt audioieraksts tika izmantots tikai tiesas vajadzībām. Audioieraksta ētiskā puse, protams, prasītu Ārlietu ministrijas amatpersonas brīdināšanu par ieraksta veikšanu. Tomēr tādā gadījumā, visdrīzāk, mainītos sarunas veids un amatpersona nenorādītu uz pieteicējai svarīgiem faktiem. Līdz ar to apgabaltiesa nekonstatē, ka audioieraksts skartu Ārlietu ministrijas darbinieka tiesības uz privāto dzīvi un tāpēc audioieraksts nebūtu pieļaujams pierādījums. Ārlietu ministrija nav apstrīdējusi to, ka pieteicējas saruna ar Ārlietu ministrijas amatpersonu nebūtu notikusi. Savukārt pierādījuma attiecināmība ir neapšaubāma, jo telefona saruna ar Ārlietu ministrijas amatpersonu skāra tieši jautājumu par pieteicējas pārcelšanu.

[13] Ārlietu ministrija apelācijas sūdzībā norādīja, ka gadījumā, ja tiesa uzskata, ka pieteicējas viedoklis netika pienācīgi uzklausīts un izvērtēts, tad šis aspekts būtu jāvērtē kā iespējams procesuālais pārkāpums.

Apgabaltiesa neatzīst, ka tiesai minētais apstāklis noteikti bija jāfiksē kā būtisks procesuāls pārkāpums, īpaši ņemot vērā apstākli, ka tiesa atzina par pamatotu ministrijas argumentu, ka uz noteiktu laiku nodibinātas dienesta attiecības izbeidzas ar dienu, kad izbeidzas attiecīgais termiņš. Tāpēc situācijā, ja tiktu konstatēts, ka pārcelšana ir notikusi tiesiski, pieteicējas viedoklis par viņas atgriešanos iepriekšējā amatā nebūtu patstāvīgs pamats pārsūdzētā lēmuma atcelšanai. Tomēr situācijā, kad Ārlietu ministrija jau pirms Līguma termiņa beigām pieņēma lēmumu pieteicējas dienestu Eiropas Komisijā neturpināt, pieteicējas viedoklis par viņas iespējamo rīcību saistībā ar dienesta turpināšanu Eiropas Savienībā bija nozīmīgs.

[14]Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja par lietas ierosināšanu tiesā ir samaksājusi valsts nodevu 30 *euro*.

Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu, un iemaksā un atmaksā drošības naudu” 13.punkts noteic, ka valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas iestādē Administratīvā procesa likuma 126.pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Ievērojot minēto, no atbildētājas Latvijas Republikas par labu pieteicējai piespriežama viņas samaksātā valsts nodeva 30 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt /Persona A/ pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Ārlietu ministrijas valsts sekretāra 2023.gada 10.novembra rīkojumu Nr.LV-591-pers

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /Persona A/ par pieteikumu samaksāto valsts nodevu 30*euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese	Tiesnesis	Tiesnese
U.Mihailova	A.Dreimanis	I.Freimane